

## OPINIE

# Windmolens zijn erin gerommeld

Een inspreker stelde vorige week in de Statenzaal het gebrek aan democratisch gehalte van de besluitvorming over windmolens aan de orde. Heeft ze een punt?

JAAP KIERS

Fier stond Janet Holtkamp uit Nieuw-Buinen aan het einde van de vergadering afgelopen woensdag in Provinciale Staten tussen het talrijke publiek op de publieke tribune. Tegen alle regels nam ze met soms iets trillende stem het woord: „Vandaag wordt er gesproken over de windturbines en wederom wordt aan ons, de burgers, niets gevraagd. Wederom geen mogelijkheid tot inspreken. Dit is kenmerkend voor het hele proces”, zo luiden de eerste woorden van haar betoog.

Aan de orde was het concept-inpassingsplan van minister Henk Kamp (Economie, VVD) voor de totaal 150 megawatt (MW) aan windenergie die in de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn moet verrijzen. Het woord 'inpassing' is nogal een eufemisme, het gaat om de plaatsing van waarschijnlijk vijftig turbines van zo'n 200 meter hoog in een landschap dat platter dan plat is. Dergelijke staketsels zijn niet in te passen.

Drenthe staat voor de taak voor 2020 voor een totaal vermogen van 285,5 megawatt windenergie te realiseren. Totaal een kleine honderd windturbines, die de provincie in vier van de twaalf Drentse gemeenten wil plaatsen, te weten Emmen, Coevorden, Aa en Hunze en Borger-Odoorn. Die laatste twee gemeenten nemen het leeuwendeel voor hun rekening, te weten 150 megawatt. De weerstand is massaal, zo bleek ook uit draagvlakonderzoek van de twee gemeenten.

Holtkamp noemt het proces 'on-democratisch'. Een interessante these. Feit is dat inwoners er inderdaad niets over te zeggen hebben. Hetzelfde geldt voor de beide gemeenten en de provincie. Kamp vraagt weliswaar de gemeenteraden en provinciale staten naar hun mening, maar de enige die beslist is hij zelf. Hij heeft de windmolens onder de Rijks Coördinatie Regeling (RCR) geplaatst, het middel dat de rijksoverheid heeft om grote projecten van nationaal belang door te kunnen drukken.

Kamp maakt natuurlijk deel uit van een regering (VVD-PvdA) die een meerderheid heeft in de door de bevolking gekozen Tweede Kamer. In die zin is de besluitvorming wel degelijk op democratie gefundeerd.



Minister Henk Kamp op bezoek in Tweede Exloërmond, waar tegenstanders van de molens zich hebben verzameld bij Horecacentrum Spa om hun ongenoegen te uiten. FOTO KEES VAN DE VEEN

Maar feit is dat de bewoners van de Veenkoloniën in de periode dat ze nog wel invloed hadden kunnen uitoefenen ook al werden buitengesloten.

In maart 2010 trad de provincie Drenthe voor het eerst naar buiten met windmolenplannen. De toenmalige gedeputeerden Tanja Klip (Duurzaamheid, VVD) en Anneke Haarsma (Ruimtelijke Ordening, PvdA) presenteerden destijds de samen met de Drentse Natuur en Milieufederatie en Dagblad van het Noorden gehouden enquête naar de meest wenselijke locatie voor molens. Minst onwenselijke is misschien een betere formulering.

'Niemand wil windmolens zien' kopte destijds deze krant. De Drentse bevolking bleek het voor driekwart geheel of gedeeltelijk eens te zijn met de stelling dat windmolens noodzakelijk zijn, maar gaf tegelijkertijd blijf van een hoog *not in my backyard*-gehalte. Nog geen derde van de geënquêteerden was het met Klip en Haarsma eens dat de Veenkoloniën de ideale locatie zou zijn. Ondanks provinciale argumenten als: De Veenkoloniën zijn een klassieke energielandschap. Of: In lijnopstelling zullen windmolens de geometrische patronen in het landschap juist versterken.

Die middag in maart 2010 ging het om 60 megawatt, ofwel twintig molens. Ze werden 'verpakt' in de nieuwe provinciale omgevingsvisie, het laatste grote, bijna alles omvattende werkstuk van het college over landschap, natuur, woongebieden en industrie. De molens waren niet meer dan een subparagraaf. De hoeveelheid ervan nam wel toe, zonder veel discussie. Van 60 naar 120 MW en uiteindelijk werd in juli 2010 na een amendement de omgevingsvisie aangenomen met daarin voor maxi-

## Inmiddels waren tegenstanders zich massaal aan het organiseren

maal 200 MW aan windmolens, met als 'zoekgebied' de al genoemde vier gemeenten.

Er waren geen insprekers destijds, het hele verhaal was de Veenkoloniën totaal ontgaan. Wat logisch was, thema's als natuur versus landbouw bepaalden veel meer de inhoud van de discussie over de omgevingsvisie. Bij de campagne voor de provinciale statenverkiezingen van 2011 probeerde alleen nieuwkomer PVV de molens op de agenda te krijgen. Vergeefs.

En nadat in het nieuwe college Rein Munniksma (Ruimtelijke Ordening, PvdA) het windmolenossier had overgenomen, werden het er nog meer. Totaal 285,5 MW, uitonderhandeld door de twaalf provincies onderling, die van Kamp 6000 MW moesten verdelen. In die zin valt de schade voor Drenthe relatief nog mee. Buurprovincie Groningen krijgt meer dan 800 MW te verstouwen.

Letterlijk op de dag na de vaststelling van het zoekgebied stonden de molenbouwers in de weilanden van de boeren. Het goud lag in hun achtertuin. Er kwam voor het Oostermoegebied een windplan van liefst 600 MW (tweehonderd molens) op de tekentafels. Inmiddels waren tegenstanders zich massaal aan het organiseren in actiegroepen als Tegenwind en Platform Storm. De sfeer in de dorpen werd ijsig. Vergaderingen

van provinciale staten en gemeenteraden werden massaal bezocht en deels onmogelijk gemaakt.

Maar, zeker nadat Kamp de Rijks Coördinatie regeling van stal haalde, het protest was vergeefs. De windmolens waren de Veenkoloniën in gerommeld zonder dat de kiezer er ooit een uitspraak over had gedaan. Kamp organiseerde informatiebijeenkomsten in het Oostermoegebied. Nadrukkelijk geen inspraak en in de vorm van een markt, zodat er geen kokende zaal zou ontstaan. De geboden informatie was knullig en vaak onjuist. De weerstand werd er alleen door verhoogd.

Het electoraat kon zich wel over molens uitspreken bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. In Emmen zorgde dat voor een aardverschuiving: Wakker Emmen, dat fel campagne voerde tegen de windplannen, werd met vijftien zetels veruit de grootste partij. Maar eenmaal in het college moest partijleider René van der Weide al na enkele maanden erkennen dat hij er niets meer aan kon veranderen. En bij de laatste provinciale verkiezingen, in maart dit jaar, werd alleen nog campagne gevoerd over de voorwaarden waaronder molens konden komen. Niet óf.

Terug naar Janet Holtkamp, de inwoner van Nieuw-Buinen. Ze haalde er nogal wat bij vorige week. Het laagfrequente geluid van windmolens (onhoorbaar voor de mens) zou ziekten veroorzaken. Hart- en vaatziekten, ademhalingsproblemen en zelfs kanker. Dat zijn onbewezen claims, waarvan er tientallen te vinden zijn op internet. Maar haar stelling dat het proces rond de windmolens in hoge mate ondemocratisch is geweest, mag met een gerust hart beoordeeld worden als groten-deels juist.